

P7_TA(2013)0324

Ieroču eksports — Padomes Kopējās nostājas 2008/944/KĀDP īstenošana

Eiropas Parlamenta 2013. gada 4. jūlija rezolūcija par ieroču eksportu — Padomes Kopējās nostājas 2008/944/KĀDP īstenošanu (2013/2657(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā Padomes 2008. gada 8. decembra Kopējo nostāju 2008/944/KĀDP, ar ko izveido kopīgus noteikumus, kas reglamentē militāru tehnoloģiju un ekipējuma eksporta kontroli¹,
- ņemot vērā Padomes parasto ieroču eksportu darba grupā (*COARM*) notiekošo kopējās nostājas pārskatīšanas procesu, jo tā saskaņā ar tās 15. pantu ir jāpārskata trīs gadus pēc tās pieņemšanas,
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 6. maija Direktīvu 2009/43/EK, ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem²,
- ņemot vērā Padomes 2002. gada 12. jūlija Vienoto rīcību 2002/589/KĀDP par Eiropas Savienības ieguldījumu kājnieku ieroču un vieglo ieroču destabilizējošas uzkrāšanas un izplatīšanas apkarošanā un par Vienotās rīcības 1999/34/KĀDP³ atcelšanu un Eiropadomes 2005. gada 15. un 16. decembrī pieņemto ES Stratēģiju par kājnieku ieroču un vieglo ieroču, kā arī to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanu⁴,
- ņemot vērā trīspadsmito⁵ un četrpadsmito⁶ *COARM* gada ziņojumu,
- ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautisko ieroču tirdzniecības nolīgumu, kurā ir noteikti kopēji standarti, kas ir jāpiemēro globālajā parasto ieroču tirdzniecībā,
- ņemot vērā 2012. gada 13. jūnija rezolūciju par sarunām saistībā ar ANO Ieroču tirdzniecības nolīgumu (*ATT*)⁷,
- ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienību 42. pantu un Līguma par Eiropas Savienības darbību 346. pantu,
- ņemot vērā Reglamenta 110. panta 2. un 4. punktu,

¹ OV L 335, 13.12.2008, 99. lpp.

² OV L 146, 10.6.2009, 1. lpp.

³ OV L 191, 19.7.2002., 1. lpp.

⁴ Eiropas Savienības Padome, 05319/2006, 13.1.2006.

⁵ OV C 382, 30.12.2011., 1. lpp.

⁶ OV C 386, 14.12.2012., 1. lpp.

⁷ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0251.

- A. tā kā ieroču eksports var ievērojami ietekmēt ne tikai drošību, bet arī attīstību, un tā kā tāpēc ir svarīgi stiprināt Eiropas Savienības eksporta kontroles politiku, ko tā īsteno attiecībā uz militārām tehnoloģijām un ekipējumu;
 - B. tā kā Kopējā nostājā 2008/944/KĀDP ir paredzēta tiesiski saistoša sistēma un noteikti astoņi kritēriji, kuru neievērošanas gadījumā eksporta atļauju nepiešķir (1.–4. kritērijs) vai vismaz apsver iespēju šādu atļauju nepiešķirt (5.–8. kritērijs);
 - C. tā kā saskaņā ar kopējās nostājas 3. pantu šie astoņi kritēriji nosaka tikai minimālos standartus un neskar ierobežojošākus dalībvalstu ieroču kontroles pasākumus; tā kā lēmumus par ieroču tirdzniecības licences piešķiršanu atbilstīgi kritērijiem katrā gadījumā pieņem dalībvalstis;
 - D. tā kā kopējās nostājas 10. pantā ir precīzi paredzēts, ka dalībvalstis attiecīgā gadījumā var ņemt vērā arī ierosinātā eksporta radītās sekas attiecībā uz to ekonomiskajām, sociālajām, komerciālajām un rūpniecības interesēm un tā kā šādiem apsvērumiem nebūtu jākavē astoņu kritēriju piemērošana;
 - E. tā kā saskaņā ar Stokholmas Starptautiskā miera pētījumu institūta (*SIPRI*) datiem visas ES dalībvalstis kopā ir pasaulē otrais lielākais ieroču eksportētājs, tikai nedaudz atpaliekot no Amerikas Savienotajām Valstīm, un tā kā aizvien lielāka ieroču daļa tiek eksportēta uz valstīm ārpus ES;
 - F. tā kā lielākā daļa dalībvalstu ieroču, kas tiek pārdota valstīm ārpus ES, tiek nosūtīta uz Tuvajiem Austrumiem, Ziemeļameriku un Āziju; tā kā galvenās ieroču saņēmējas ir Saūda Arābija, Amerikas Savienotās Valstis un Apvienotie Arābu Emirāti;
 - G. tā kā Eiropas rūpniecība cenšas kompensēt sarūkošo Eiropas aizsardzības pieprasījumu, cenšoties rast iespēju iekļūt trešo valstu tirgos, un tā kā to atbalsta daudzi politiķi un politiskās partijas, uzskatot to par ieguldījumu Eiropas aizsardzības rūpniecības, tehnoloģiskās zinātnes, piegāžu drošības un gatavības stiprināšanā; tā kā pētniecība un izstrāde aizsardzības nozarē būtiski ietekmē arī citas nozares, veicinot daudzus izmantošanas paņēmienus civilām vajadzībām;
 - H. tā kā ir gūti ievērojami panākumi, dalībvalstīm vienojoties par kopējās nostājas astoņu kritēriju piemērošanu un interpretāciju, par ko galvenokārt jāpateicas *COARM* izstrādātiem kopējās nostājas praktiskajiem komentāriem, kuros ir sniegtas izsmeļošas paraugprakses definīcijas attiecībā uz šo kritēriju piemērošanu,
1. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Savienībai juridiski saistošs regulējums, kas pasaules mērogā ir unikāls un ar ko tagad uzlabo ieroču eksporta kontroli, tostarp eksporta uz krīzes reģioniem un valstīm ar apšaubāmu cilvēktiesību reputāciju kontroli, un šajā sakarībā uzteic to, ka gan Eiropas, gan pārējās, trešās valstis ir piekritušas piedalīties ieroču eksporta kontroles sistēmā, pamatojoties uz kopējo nostāju; tomēr norāda, ka ne visas Eiropas Savienības dalībvalstis vienādi stingri piemēro un interpretē astoņus kritērijus; tāpēc prasa nodrošināt Kopējās nostājas vienveidīgāku interpretāciju un īstenošanu, tostarp attiecībā uz visām tajā noteiktajām saistībām, un pauž nožēlu, ka ES joprojām nav kopējās ieroču politikas, ar ko tiktu īstenota ieroču tirdzniecība trešām valstīm;
 2. norāda, ka starp ES kopējo ārpolitiku un drošības politiku un kopējo nostāju nevajadzētu būt pretrunām; uzskata, ka kopējās nostājas un ārpolitikas saskaņotības nodrošināšana ir

uzdevums, kas jāpilda dalībvalstīm un augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos;

3. uzsver dalībvalstu tiesības rīkoties saskaņā ar savām politiskajām nostādnēm, vienlaikus pilnībā ievērojot starptautiskās tiesības un nolīgumus un kopīgi pieņemtos noteikumus un kritērijus un minēto normu ievērošanu kontrolējot atbilstoši valstu regulējumam;
4. pauž viedokli, ka Eiropas Parlamentam, valstu parlamentiem vai īpašām parlamentārām struktūrām ir jānodrošina efektīva kopējā nostājā noteikto standartu piemērošanas un ievērošanas kontrole gan valstu, gan ES līmenī un pārredzamas un pārbaudāmas kontroles sistēmas izveide,
5. uzskata, ka praktisko komentāru valodai vajadzētu būt precīzākai un mazāk atkarīgai no interpretācijas un ka tā ir jāatjaunina arī turpmāk, ja tas ir nepieciešams;
6. prasa, lai, pirms tiek ieteikti jauni kritēriji, tiktu labāk piemēroti kopējā nostājā minētie;
7. atzīst, ka Eiropas Savienības dalībvalstis ir rīkojušās saskanīgi un konsekventi, atbalstot starptautisko procesu, ko īstenoja, lai pieņemtu saistošus noteikumus par ieroču starptautisko tirdzniecību; aicina ES un dalībvalstis galvenokārt pievērsties tām valstīm, kuras joprojām nav parakstījušas starptautiskos nolīgumus;
8. norāda, ka *COARM* gada ziņojumi ir padarījuši dalībvalstu ieroču eksportu pārredzamāku; tomēr pauž nožēlu par to, ka datu kopas ir nepilnīgas un atšķirīgas, jo dalībvalstīm ir pašām savas atšķirīgas datu vākšanas un iesniegšanas procedūras; atgādina dalībvalstīm, ka tām ir reizi gadā *COARM* jāiesniedz pilnīga informācija par ieroču nodošanu, kā tas ir pieņemts un noteikts kopējā nostājā;
9. prasa analizēt to, kā kopējā nostāja tiek īstenota valstu sistēmās; uzskata, ka būtu jāstiprina *COARM* spēja veikt ieroču eksporta kontroles analīzi;
10. uzskata, ka pārredzamības nolūkos kopējā nostāja būtu jāpapildina ar pastāvīgi atjaunojamu un publiski pieejamu sarakstu, sniedzot informāciju par to, cik lielā mērā eksports uz konkrētām saņēmējvalstīm atbilst astoņiem kritērijiem;
11. uzskata, ka ir jāizveido uzlabota sistēma, kas ļautu dalībvalstīm regulāri apmainīties ar jaunāko informāciju par ieroču nodošanu bijušajām embargo valstīm;
12. prasa katru gadu organizēt Parlamentā apspriešanos un iesniegt gada ziņojumu par kopējās nostājas īstenošanu, lai nodrošinātu pienācīga līmeņa parlamentāro uzraudzību un pārredzamību Eiropas līmenī;
13. atzinīgi vērtē to, ka Apvienoto Nāciju Organizācijas paspārnē tika noslēgts saistošs Ieroču tirdzniecības līgums par parasto ieroču starptautisko tirdzniecību, ar kuru tika izveidota efektīva ieroču tirdzniecības kontroles sistēma, nosakot lielāku pārredzamību un pārskatatbildību un paredzot stingrākos starptautiskos standartus, kas līdz ar to vēl vairāk apgrūtinā parasto ieroču bezatbildīgu un nelikumīgu izmantošanu; atzīst, ka Eiropas Savienība un tās dalībvalstis ir rīkojušās saskanīgi un konsekventi, atbalstot starptautisko procesu, kas bija vērsti uz to, lai pieņemtu saistošus noteikumus par ieroču starptautisko tirdzniecību;

14. uzsver, cik svarīgi ir Ieroču tirdzniecības līgumu piemērot efektīvi un uzticami, un mudina dalībvalstis galveno vērību pievērst starptautiskajiem centieniem panākt vispārēju šā tiesību aktu parakstīšanu un ātru stāšanos spēkā;
15. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Komisijas priekšsēdētāja vietniecei/ augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, ANO ģenerālsekretāram.